

Lične zamenice

Srpski jezik za 5. razred | Podsetnik za učenike i roditelje

Lične zamenice upućuju na učesnike u govoru, ali se njihovi oblici menjaju po padežima i često imaju naglašenu i nenaglašenu varijantu. Značenje i mesto u rečenici pomažu da se izabere pravilan oblik.

Tri lica i dva broja

Prvo lice označava govornika: ja, mi. Drugo lice označava sagovornika: ti, vi. Treće lice označava lice ili predmet o kome se govori: on, ona, ono, oni, one, ona. Zamenica vi može označiti više sagovornika ili učitivo obraćanje jednoj osobi. Veliko Vi koristi se u učitivoj prepisci kada se obraća određenoj osobi.

Padežni oblici

Lične zamenice menjaju se po padežima: ja-mene/mi-mene/me-mnom; ti-tebe/ti-tebe/te-tobom. Treće lice ima oblike njega, njemu, njim i druge. Osnovni oblik ne treba mešati sa padežnim. U „Dao mi je knjigu“ mi je dativ, dok je u „Mi čitamo“ mi nominativ množine.

Naglašeni i nenaglašeni oblici

Naglašeni oblici nose logički naglasak ili stoje posle predloga: Mene je pozvao; došao je kod mene.

Nenaglašeni oblici su enklitike: video me je; dao mi je. Nenaglašeni oblik ne može stajati samostalno na početku neutralne rečenice. Izbor zavisi od naglasaka i građe rečenice, ne samo od toga koji je oblik kraći.

Zamenica sebe

Povratna zamenica sebe upućuje na subjekat i nema nominativ. Oblici su sebe/se, sebi, sobom. U „Ana je videla sebe u ogledalu“ zamenica se odnosi na Anu. U „Ana je videla nju“ obično se govori o drugoj osobi.

Predlozi i oblici

Posle predloga koriste se naglašeni oblici: bez mene, prema njemu, sa nama. Kod trećeg lica posle nekih predloga pojavljuje se početno n: kod njega, sa njom. Treba posmatrati celu predložko-padežnu vezu. Sam oblik nije dovoljan ako rečenica nije navedena.

Zamenice u tekstu

Zamenice povezuju rečenice i sprečavaju nepotrebno ponavljanje imenica, ali referenca mora biti jasna. Ako nije jasno na koga se on ili ona odnosi, tekst postaje dvosmislen. Vežba može početi zamenom ponovljene imenice odgovarajućom zamenicom, a zatim proverom lica, broja, roda i padeža.

Lične zamenice

Srpski jezik za 5. razred | Grupa A | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa A

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. Prikaži postupak i piši čitko.

1. Odredi lice i broj zamenica ja, vi i oni. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

2. U „Dao mi je svesku“ odredi padež zamenice mi. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

3. U „Mi čitamo“ odredi lice, broj i padež zamenice mi. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

4. Izaberi pravilan oblik: „Došao je kod mene/me.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

5. Zameni imenicu Ana zamenicom: „Ana je pročitala knjigu. Ana ju je vratila.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Lične zamenice

Srpski jezik za 5. razred | Grupa A | nastavak

6. Odredi naglašeni i nenaglašeni oblik u „Mene je video, ali me nije pozdravio.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

7. Dopuni: „Razgovarali smo sa ____.“ (ona) (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

8. Objasni razliku: „Ana je videla sebe“ i „Ana je videla nju“. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

9. Ispravi red reči: „Me je Marko pozvao.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

10. Preoblikuj dve rečenice bez nepotrebnog ponavljanja: „Petar je došao. Petar je doneo knjigu.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Osvojeno: ____ / 40 Šta treba još vežbati: _____

Lične zamenice

Srpski jezik za 5. razred | Grupa B | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa B

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. Prikaži postupak i piši čitko.

1. Odredi lice i broj zamenica ti, mi i one. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

2. U „Poslao sam mu poruku“ odredi padež zamenice mu. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

3. U „Vi govorite“ odredi lice, broj i padež zamenice vi. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

4. Izaberi pravilan oblik: „Poklon je za mene/me.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

5. Zameni imenicu Marko zamenicom: „Marko je ušao. Marko je seo.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Lične zamenice

Srpski jezik za 5. razred | Grupa B | nastavak

6. Odredi naglašeni i nenaglašeni oblik u „Tebe sam pitao, ali te nisam čuo.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

7. Dopuni: „Krenuli smo prema ____.“ (on) (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

8. Objasni razliku: „Marko je pohvalio sebe“ i „Marko je pohvalio njega“. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

9. Ispravi red reči: „Mi je Ana pomogla.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

10. Preoblikuj dve rečenice bez nepotrebnog ponavljanja: „Jelena je stigla. Jelena je otvorila vrata.“ (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Osvojeno: ____ / 40 Šta treba još vežbati: _____

Lične zamenice

Srpski jezik za 5. razred | Rešenja i bodovanje – grupa A

Br.	Rešenje i smernica za bodovanje
1	Ja prvo lice jednine; vi drugo lice množine; oni treće lice množine.
2	Mi je dativ jednine prve osobe.
3	Mi je prvo lice množine, nominativ.
4	Kod mene.
5	Ana je pročitala knjigu. Ona ju je vratila.
6	Mene je naglašeni, me nenaglašeni oblik akuzativa.
7	Sa njom.
8	Sebe se odnosi na Anu; nju na drugu žensku osobu.
9	Marko me je pozvao.
10	Petar je došao. On je doneo knjigu.

Svaki zadatak nosi do 4 boda: tačan postupak, rezultat i jasno objašnjenje dele bodove prema zahtevu. Rezultat je putokaz za vežbanje, a ne školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane, ali tačne otvorene odgovore.

Lične zamenice

Srpski jezik za 5. razred | Rešenja i bodovanje – grupa B

Br.	Rešenje i smernica za bodovanje
1	Ti drugo lice jednine; mi prvo lice množine; one treće lice množine.
2	Mu je dativ jednine treće osobe muškog roda.
3	Vi je drugo lice množine, nominativ.
4	Za mene.
5	Marko je ušao. On je seo.
6	Tebe je naglašeni, te nenaglašeni oblik akuzativa.
7	Prema njemu.
8	Sebe se odnosi na Marka; njega na drugu mušku osobu.
9	Ana mi je pomogla.
10	Jelena je stigla. Ona je otvorila vrata.

Svaki zadatak nosi do 4 boda: tačan postupak, rezultat i jasno objašnjenje dele bodove prema zahtevu. Rezultat je putokaz za vežbanje, a ne školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane, ali tačne otvorene odgovore.